

КОРУПЦІЯ – СУСПІЛЬНЕ ЗЛО: ПЕРЕДУМОВИ І ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ

На сьогоднішній день, проблема поширення корупції в світі стоїть досить гостро. Необхідність посилення боротьби з цим негативним явищем та наслідками які воно викликає, є одним із основних завдань для всього світу.

В залежності від змісту можна виділити такі передумови виникнення й існування корупції:

- політичні: замкненість системи управління, її повільний розвиток, відсутність системи виховання патріотичних почуттів, моральних якостей, поверховість у проведенні антикорупційної політики, відсутність державної ініціативи щодо створення громадських формувань, незалежних недержавних структур для зростання активності населення в боротьбі з корупцією;

- економічні: монополізація економіки чиновниками, що призводить до волонтаризму при державному регулюванні цін, встановленні квот на виробництво та експорт/імпорт товарів; ліцензування економічної діяльності, відсутність прозорості багатьох економічних процесів;

- правові: відсутність цілісної системи антикорупційних засобів, невідзначеність відповідальності за корупційні діяння, формальний характер системи декларування доходів, неповне визначення суб'єктів відповідальності за корупційні діяння, формальна незалежність судів, які фактично виконують замовлення влади при прийнятті рішень;

- організаційно-управлінські: відсутність чіткої регламентації діяльності посадових осіб, монополізація влади чиновниками, і, як наслідок, можливість тлумачити правила й застосовувати їх на власний розсуд в обмін на незаконні блага, поширеність у кадровій політиці випадків обіймання посад через знайомство, відсутність механізмів унеможливлення прийняття на службу лідерів і членів злочинних угруповань, гальмування проведення реформ;

- соціально-психологічні: нерозвиненість громадянської свідомості, корислива спрямованість державних службовців, професійна та моральна деформація частини керівників, що виявляється у поблажливому ставленні до корупції тощо.

На думку С. Роуз-Аккерман [1, с.10], існує шість ситуацій, які створюють умови для корупції, а саме:

1. Уряд може розподіляти дефіцитну ренту великій кількості приватних осіб і фірм, використовуючи формальні критерії, а не бажання сплатити розподілену ренту. Хабарі очищають ринок.

2. Бюрократи у громадському секторі можуть бути слабко мотивовані добре виконувати свою роботу через низьку зарплату і низький рівень внутрішнього контролю. Тут хабарі виконують роль премій.

3. Приватні фірми й особи намагаються зменшити витрати, які поклалися на них урядом у вигляді податків, споживчих правил і регулювання. Хабарі знижують витрати для тих, хто їх заплатив.

4. Уряд часто передає великі фінансові прибутки приватним фірмам через контракти, приватизацію і присудження концесій. Хабарі зростають до рівня монопольних рент і розподіляються між приватними інвесторами і чиновниками.

5. Хабарі можуть заміщати законні форми для політичного впливу. При підкупі політиків купується їхній вплив, а при підкупі політиками – купуються голоси виборців.

6. Правосуддя має владу накладати стягнення й перерозподіляти ресурси між сторонами. Хабарі можуть перекривати законні норми.

На думку Є. В. Невмержицького [2], основу виникнення корупції взагалі, і в Україні, можна виділити в кілька груп проблем, зокрема:

- Соціально-економічні проблеми: економічний спад і політична нестабільність; слабкість громадянського суспільства; приватизація державної власності; розподіл бюджетних коштів; недостатній рівень матеріального забезпечення державних службовців, його невідповідність складності поставлених перед ними завдань і відповідальності за їх виконання або невиконання; банківська сфера; зрощення правоохоронних органів й економічної злочинності; сфера оподаткування.

- Правові проблеми: недосконалість законодавства; законодавча невизначеність у питаннях; корупціогенність правових норм; протизаконний лобізм у законодавчих органах та ін..

У Національній антикорупційній стратегії на 2011–2015 рр. [3] названо такі основні причини виникнення й поширення корупції в Україні:

- недостатній рівень доброчесності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- недосконалість адміністративних процедур (їх відсутність або нечіткість);

- наявність у органів державної влади та осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, широкого спектра дискреційних повноважень;

- невідповідність рівня оплати праці осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, обсягу їх повноважень;

- несприятливий режим підприємницької діяльності та наявність економічних пільг для певних категорій підприємців;

- низька ефективність заходів, що вживаються правоохоронними органами, органами прокуратури та судами, щодо притягнення винних у вчиненні корупційних правопорушень до відповідальності;
- толерантність та відсутність критичного ставлення суспільства до проявів корупції;
- сприйняття населенням корупції як одного із засобів досягнення бажаного результату.

Література

1. Роуз-Аккерман С. Коррупция и государство: причины, следствия, реформы / С. Роуз-Аккерман ; пер. с англ. О. А. Алякринского. – М. : Логос, 2003. – 343 с.
2. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : [монографія] / Є. В. Невмержицький; Академія прокуратури України. – К. : КНТ, 2008. – 368 с.
3. Про затвердження Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011 -2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2011 № 1240: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1240-2011-%D0%BF>

УДК 342.9 (043.2)

Сараєв Є.І., здобувач, інспектор УДАІ ГУ МВС
України в Донецькій області, м. Донецьк, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Належне адміністративно-правове регулювання організації дорожнього руху є невід’ємною складовою системи забезпечення безпеки дорожнього руху (далі – БДР) та по суті являється її юридичним фундаментом. В той же час, незважаючи на усі заходи щодо поліпшення БДР, які вживає Державна автомобільна інспекція як головний орган, на який покладено забезпечення БДР в Україні, все ще існують певні негативні тенденції [1].

Згідно даних, які станом на січень 2014 року оприлюднив Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС України, у 2012 році трапилось 196 399 дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП), що на 10 174 ДТП більше ніж у 2011р., таким чином, зростання кількості ДТП у 2012 році становить 5,5%. Також, за наслідками ДТП у 2012 році загинуло 5094 осіб, що на 186 осіб більше ніж у 2011 році. Викладене відповідає зростанню кількості загиблих у 2012 році на 3,8% [2].